

Správa ZNB hl. mesta Bratislavy a Zs kraja
Správa štátnej bezpečnosti

10

č.p.: 0S-00/1175/130-VN-80-9

Bratislava, 19.6.1980

PRÍSNE TAJNÉ

Výtlačok č. : 1
Počet listov : 10
Utaj, prílohy : 1/2

Správa ZNB - Správa ZNB
Bratislava

Kč. 01-0002/107-80 01-0001/01-80-9

Prílohy: 1/2

S P R Á V A

o štátobezpečnostnej a operatívnej situácii po línii vysokých škôl a voľne žijúcej mládeži.

P r e d k l a d á :

Náčelník II. odboru :

ppk. MIKLÁŠ Ladislav

Vyhotovené 8x :

výtł. č. 1-6 NS-ŠtB
výtł. č. 7 N 2.odb.
výtł. č. 8 3.oddelenie

výtł. č. 2, 3, 4, 5, 6 kanc. č. 1
30.6.1980 mládež Bratislava

5/1986
1.7.1980 July

6-11-80 OP N2ND
137

Správa o negatívnych javoch na vysokých školách, stredných školách a na úseku voľne žijúcej mládeže, bola prejednávaná na operatívnej porade náčelníka Správy ŠtB dňa 31.5. 1979, kde boli prijaté tieto opatrenia :

- Zabezpečiť, aby úlohy vo vykonávacom pláne oddelenia na rok 1979 po línii vysokých škôl, stredných škôl a voľne žijúcej mládeže boli splnené.
- Zabezpečiť zlepšenie riadiacej, kontrolnej a výchovnej činnosti po problematikách vysokých škôl a mládeže. V práci s TS, KTS a doverníkmi zvyšovať úroveň konšpirácie pri vyťažovaní TS tak, aby do 31.12.1979 bol dosiahnutý stav obsluhy TS na KB 82%.
- Pri kontrarozviednej ochrane mládeže viacej využívať vedenia vysokých a stredných škôl, stranických a zväzových a iných spoločenských organizácií a cestou nich venovať aktívnu pozornosť škodlivým politickým vplyvom na mládež.
- Zaktivizovať a zlepšiť vyhľadávaciu činnosť, predovšetkým doslednou kontrolou závadových a preverovaných osôb, vrátane doslednej kontroly VC stážistov a štipendistov. Vo vyššej miere ako doposiaľ prevádzať obranné pohovory a vyťaženia čl. občanov, ktorí navštívili kapitalistické zahraničie.

- V zmysle pokynov X. S-ZNB zabezpečí plnenie úloh v celoštátnych akciách HURIKÁN a LILIE a dosledne prevádzať agentúrno-operatívne opatrenia pri zabezpečovaní úloh spojených s ČSS 80 a LOH 80 v Moskve.

Úlohy z vykonávacieho plánu na rok 1979 boli splnené a úlohy dlhodobého charakteru sú naďalej plnené. Zlepšila sa spolupráca s vedením jednotlivých vysokých a stredných škôl, ako aj s vedením internátov a spoločenských organizácií, čo sa kladne prejavuje najmä pri zabezpečovaní úloh pri kontrarozviednej ochrane mládeže.

I keď sa zvýšil stav obsluhy TS na KB 3. oddelenia z 50% na 62%, nebol dosiahnutý stav obsluhy TS na KB 80%, ktorý stanovila operatívna porada náčelníka S-ŠtB dňa 31.5. 1979. Tento stav nebol dosiahnutý z dôvodov, že prišlo ku zmenám operatívnych pracovníkov na úseku riadenia TS, ktorí ešte nemajú dostatočné skúsenosti z agentúrno-operatívnej činnosti. Okrem toho je pripravovaná výmena KB KRASNO, pričom na uvedený KB nie je zatiaľ zavádzaná preverená agentúra. Na 3. oddelení boli prijaté opatrenia i na splnenie úloh na úseku obsluhy TS na KB.

I.

Prevedený rozbor plnenia úloh v problematikách vysokých, stredných škôl a voľne žijúcej mládeže a prejavy nepriateľskej činnosti v týchto problematikách ukazuje, že činnosť nepriateľa sa prejavuje prenikaním a ovplyvňovaním mládeže v oblasti rímskokatolíckej cirkvi a roznyimi politicky závadnými podozrivými materiálmi, rozširovanými vnútorným a vonkajším nepriateľom.

V hlavnom meste SSR v Bratislave je 5 vysokých škôl : Univerzita Komenského, Slovenská vysoká škola technická, Vysoká škola ekonomická, Vysoká škola výtvarných umení a Vysoká škola muzických umení. V rámci uvedených škôl je 19 fakúlt a 196 katedier. V Trnave je Pedagogická fakulta, ktorá je súčasťou Univerzity Komenského v Bratislave. V Nitre je Pedagogická fakulta a Vysoká škola poľnohospodárska.

Na vysokých školách v Bratislave pracuje celkom 6164 pedagogických, technických a administratívnych pracovníkov. V súčasnej dobe študuje na týchto školách celkom 27 400 poslucháčov denného štúdia. Na uvedených školách študujú tiež poslucháči diaľkového a externého štúdia z celej SSR. Okrem uvedeného počtu študuje na vysokých školách 650 zahraničných študentov. V rámci vysokých škôl je zriadených 28 výskumných pracovísk, v ktorých je zamestnaných 1 528 výskumných pracovníkov.

Bázu závadových osôb v rámci vysokých škôl v Bratislave podľa zmapovania tvorí 425 osôb. Z uvedeného počtu je 11 pracovníkov vylúčených z KSČ pre pravicovo-oportunistickú činnosť v rokoch 1968/69, ktorí sú zaradení mimo pedagogický proces. Okrem toho je 184 pedagogických pracovníkov roznych stupňov, ktorým bolo zrušené členstvo v KSČ v roku 1970. Ďalej 120 pracovníkov pracuje vo výskumných ústavoch a 110 pracovníkov vysokých škôl pochádza z rodín bývalej buržoázie. Z operatívnej báze pre kádrový stav a kvalitu operatívnych pracovníkov je pre kontrolu na rok 1980 vyčlenených 29 osôb, z ktorých je 15 kontrolovaných v spisoch PO.

Pokiaľ ide o štátobezpečnostnú situáciu na vysokých školách v Bratislave, možno ju hodnotiť vcelku ako dobrú.

U väčšiny poslucháčov sú zisťované správne politické postoje. U vysokoškolskej mládeže sa prejavuje záujem o otázky ekonomickej a otázky zahraničnej politiky. U študentov vysokých škôl umeleckého smeru nie je záujem o politické dianie. Zo stredných škôl sú získavané poznatky, že k štúdiu na vysokých školách sa dostávajú poslucháči, ktorí sú nábožensky zaťažení. Medzi takýmito študentami potom nachádzajú živnú pôdu osoby z radov laického apoštolátu a snažia sa ďalej mladých ľudí ovplyvňovať náboženskou ideológiou. V súčasnej dobe je v štádiu preverovania poznatok, že na internát Ľ. Štúra v Bratislave dochádzajú osoby z radov laického apoštolátu a prevádzajú so študentami školenia náboženského charakteru. Boli tiež získané poznatky, že počas letných prázdnin sa jednotliví študenti a menšie skupiny zúčastňujú "Oáz nového života" v PČR, na ktorých sa utvrdzujú v náboženskom učení. Ide najmä o poznatky získané k študentom z Chemickotechnologickej fakulty SVŠT v Bratislave. Akcia "OÁZA" je kontrolovaná v súčinnosti s 5. oddelením II. odboru S-ŠtB Bratislava po problematike cirkvi, podľa pokynov X. S-ZNB.

Podľa získaných poznatkov bol zistený zvýšený záujem vysokoškolských pracovníkov a tiež študentov o cesty do kapitalistického zahraničia. V poslednom období sa zvýšil počet osôb z radov vysokoškolských pracovníkov a študentov, ktorí cesty do kapitalistického zahraničia zneužili k emigrácii. V roku 1979 a v priebehu 1. štvrťroku 1980 emigrovalo celkom 57 osôb z toho 22 pedagogických pracovníkov, úradníkov a iných, 19 vysokoškolákov a 16 stredoškolákov. Z uvedeného počtu v roku 1980 emigrovali 3 študenti.

Operatívnu cestou a inými kontrarozviednymi opatreniami je zisťované, že na vysoké školy sú zasielané závädné dotazníky z Veľkej Británie pod názvom "Kto je kto vo vede vo svete a v Európe". Zasielané sú na adresy popred-

ných profesorov a docentov na vysokých školách. Väčšinu týchto dotazníkov profesori odovzdávajú na vedenie fakúlt, no nie je vylúčené, že niektorí ich vyplnia a zašlú späť do Veľkej Británie. Okrem toho boli zistené snahy o ovplyvňovanie študentov na vysokých školách, najmä však na internátoch, rozny-
mi politicky závadnými písomnými materiálmi, rozširovanými a rozmnožovanými samizdatovým spôsobom.

V poslednom období bol zaznamenaný na Internáte J. Hronca v Bratislave výskyt pamfletu "Otázky a odpovede - čo je to socializmus". Bolo zistené, že sa jednalo iba o jeden výtlačok, ktorý nebol po prevedení agentúrno-operatívnych opatrení rozširovaný. Ďalej bol zaznamenaný výskyt protištátneho pamfletu, ktorý bol zaslaný na všetky internáty vysokých škôl v Bratislave pod názvom "Popradský program", ktorý vyhotovoval a rozširoval dr. Ján SEDLÁČEK z Prahy. Ide o duševne chorú osobu. Prevedenými opatreniami na internátoch vysokých škôl bolo zamedzené ďalšiemu rozširovaniu tohto pamfletu. Niektoré ďalšie závadné materiály boli odstúpené orgánom MV bez toho, že by boli predtým rozširované. Sú zisťované i snahy o ovplyvňovanie zahraničných študentov, ktorí študujú na vysokých školách v Bratislave. V máji 1980 bol získaný časopis pod názvom "ADOA", ktorý je vydávaný Federáciou etiópskych študentov vo Francúzsku, s protisocialistickým a antisovietskym zameraním. Časopis je zasielaný etiópskym zahraničným študentom, ktorí boli rozpracovávaní v signálnom zväzku FEDERATION. Prevedenými profylakticko-rozkladnými opatreniami bolo docieľené, že skupina uvedených študentov negatívnu činnosť v súčasnej dobe neprevádza. Okrem toho v priebehu roka 1980 prišlo na internáte L. Štúra v Bratislave, kde je ubytovaných vyše 7 000 študentov k ruvačkám medzi čs. študentami a zahraničnými študentami, najmä z arabských krajín. Ani v jednom prípade však nebol doposiaľ zistený politický motív. K zabráneniu ruvačiek boli prijaté opatrenia

zo strany vedenia fakúlt, internátov a spoločenských mládežníckych organizácií.

Po problematike vysokých škôl je venovaná pozornosť i jednotlivým VC, ktorí na školy prichádzajú na rozne študijné pobyty, prípadne na sympóziá, kongresy a podobne.

Na úseku vysokých škôl a mládeže je v súčasnej dobe v agentúrnej sieti 30 TS, z toho na vysokých školách 20 TS, stredných školách a voľne žijúcej mládeži 3 TS a zahraniční študenti 7 TS. Okrem tejto siete je využívaných 14 KTS a 45 doverníkov. Z uvedeného počtu v oblasti vysokých škôl v súčasnosti pracuje 17 TS z radov pedagogických pracovníkov, 10 TS z radov študentov, 25 doverníkov z radov pedagogických pracovníkov a 17 doverníkov z radov študentov. Sú prevádzané opatrenia na zabezpečenie splnenia úlohy z plánu ročnej činnosti, aby všetky fakulty a internáty boli obsadené agentúrnou, alebo doverníckou sieťou. Plán práce na rok 1980 nám ukladá rozšíriť agentúrnu sieť po hodnotených problematikách o 7 TS, z čoho bol doteraz získaný 1 TS a 2 návrhy sú predložené na schválenie I. námestníkovi MV ČSSR. V súčasnej dobe nie je po problematike vysokých škôl evidovaný žiadny prípad.

II.

Hlavné úsilie štátobezpečnostnej činnosti na referáte stredných škôl a voľne žijúcej mládeže je orientované na zodpovedné a cieľavedomé plnenie postavených úloh na úseku boja proti prejavom nepriateľskej činnosti, najmä však na zamedzenie nepriateľského ideologického ovplyvňo-

vania tejto mládeže. Prvoradá pozornosť bola a je venovaná prevádzaniu preventívno-výchovných a profylakticko-rozkladných opatrení. Za hodnotené obdobie neprišlo k zneužitiu stredoškolskej mládeže, najmä zásluhou dobre rozvinutej spolupráce s vedením jednotlivých škôl.

Na území hlavného mesta SSR Bratislavy je v súčasnej dobe zriadených 28 stredných škôl, z toho 13 gymnázií, 6 priemyselných škôl a 9 odborných škôl. Študenti stredných škôl sú ubytovaní v 6 domovoch mládeže. Uvedené školy navštevuje okolo 17 490 študentov a z tohto počtu študentov je ich približne 1 500 ubytovaných v domovoch mládeže. Na školách a v domovoch mládeže vyučuje 1 220 pedagogických pracovníkov. Z uvedeného počtu pedagogických pracovníkov je 14 osôb vylúčených z KSČ, 30 osôb má zrušené členstvo v KSČ a ďalších 125 má vzťahy na kapitalistické zahraničie, kde majú emigrovaných príbuzných, najmä z rokov 1968/69.

Na úseku trampskeho hnutia sa v súčasnom období na teritóriu Zsl. kraja nachádza, resp. je zmapovaných 52 tramských osád, v ktorých sa združuje 162 trampov. Z toho v hl. meste SSR Bratislave je 7 tramských osád, v okrese Bratislava-vidiek 21, v okrese Trnava 15, v okrese Trenčín 7 a v okrese Topoľčany 2. Je zaznamenávaný naďalej pokles v organizovaní roznych potlachov a slezín medzi jednotlivými tramskými osadami, nakoľko sú prevádzané preventívno-výchovné alebo profylakticko-rozkladné opatrenia, po ktorých sa niektoré osady rozpadávajú a svoju činnosť zanechávajú. Na zamedzenie negatívnej činnosti je prevádzaný i nútený styk so šerifmi jednotlivých tramských osád. Kladne možno hodnotiť i tú skutočnosť, že nebol zaznamenaný ani jeden prípad spáchania trestnej činnosti celou skupinou, prípadne členom skupiny počas pobytu vo voľnej prírode. Pozoruhodná je tá skutočnosť, že vysoké percento tram-

pov je organizovaných v SZM, alebo v KSČ a predsa títo členovia vyvíjajú väčšiu aktivitu /brigády a pod./ ako členovia tramských organizácií a nie ako členovia SZM. Sú však aj také tramské osady, ktoré naďalej prevádzajú svoju činnosť, pričom celé osady sa pod prikrýtim aktivizujú v legálne povolenej organizácii Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny. Politicky závadné poznatky z tohto úseku zistené neboli.

Pokiaľ ide o výber stredoškolských študentov, ktorí odchádzajú na štúdium do krajín socialistického tábora, každoročne je prevádzaná previerka okolo 150 stredoškolských študentov v rámci Zsl. kraja a mesta Bratislavy. Pri prevádzaní previerok neboli zistené vážnejšie nedostatky. Z uvedených študentov je budovaná dovernická sieť, ktorá je využívaná počas štúdia v zahraničí ku kontrole čs. študentov.

III.

Po problematike vysokých, stredných škôl, zahraničných študentov a voľne žijúcej mládeže, pracuje 5 operatívnych pracovníkov.

npor. BLAHO Milan

na oddelení vo funkcii referenta, skúsený a samostatný operatívny pracovník, ktorý obhospodaruje školské objekty SVŠT od septembra 1979. Je schopný naďalej samostatne pracovať a splniť úlohy stanovené plánom ročnej činnosti. Riadi 9 TS a 11 doverníkov.

- por. **MAGO Július** starší referent, skúsený operatívny pracovník, ktorý zodpovedne pristupuje k plneniu úloh, pričom v kontrarozviednej činnosti dosahuje iba priemerné výsledky. Obhospodaruje objekty Lekárskej fakulty, Farmaceutickej fakulty a Vysokej školy ekonomickej. Riadi 6 TS a 14 doverníkov.
- nstrm. **KORYTÁR Vladimír** referent, málo skúsený operatívny pracovník, na úseku vysokých škôl zaradený od októbra 1979, kedy prišiel na S-štB z PÚ VB SSR. Výslednosť práce je primeraná k jeho skúsenostiam. Obhospodaruje objekty Univerzity Komenského, Vysokej školy muzických umení a vysokej školy výtvarných umení. Je predpoklad, že bude dobrým operatívnym pracovníkom. Riadi 1 TS a 10 doverníkov.
- nstrm. **BÍLIK Július** referent, mladý operatívny pracovník, ktorý v kontrarozviednej činnosti dosahuje priemerné výsledky. Spracováva problematiku zahraničných študentov. Riadi 7 TS a 7 doverníkov.
- nstrm. **VANÁK Ludovít** referent, málo skúsený operatívny pracovník, ktorý problematiku voľnej mládeže spracováva od októbra 1979, kedy prišiel na S-štB z PÚ VB SSR. Výslednosť práce je pri-

meraná jeho skúsenostiam, v kontrarozviednej činnosti. Riadi 3 TS a 3 doverníkov.

Morálno-politický stav uvedených pracovníkov, ako aj celého kolektívu 3. oddelenia je v celku hodnotený ako dobrý.

Výtlačok č. : 1

Počet listov : 2

NÁVRH NA OPATRENIA

Operatívna porada náčelníka Správy ŠtB prejednala dňa 26. júna 1980 predloženú správu o štátobezpečnostnej a operatívnej situácii po línii vysokých škôl a voľne žijúcej mládeže, ktorú prijíma a pre skvalitnenie práce a dosiahnutiu výraznejších úspechov na úseku mládeže náčelníkovi II. odboru ukladá :

- 1/ Zabezpečiť, aby úlohy v prevádzacom pláne práce oddelenia na rok 1980 po línii vysokých škôl, stredných škôl a voľne žijúcej mládeže boli splnené v termínoch a podľa stanovených ukazovateľov.
- 2/ Pri kontrarozviednej ochrane pevných objektov plniť a dodržiavať zásady kontrarozviednej ochrany týchto objektov a dosiahnuť prehĺbenie znalosti štátobezpečnostnej situácie a naďalej v zmysle týchto zásad uplatňovať metódu preventívno-výchovnej a profylakticko-rozkladnej činnosti k zabráneniu alebo prerušeniu nepriateľskej činnosti.
- 3/ Skvalitniť riadiacu prácu a využívanie tajných spolupracovníkov, dosiahnuť zvýšenie úrovne vo vyhadávacej činnosti a urýchlene prevádzať preverky nových signálov o negatívnej činnosti.

Dosiahnuť vyššiu efektívnosť u preverovaných osôb a vo zvýšenej miere prevádzať ochranu umeleckých súborov z vysokých škôl pri cestách do kapitalistického zahraničia.

- 4/ V zmysle pokynov X. S-ZNB zabezpečiť dosledné plnenie úloh v celoštátnych akciách LILIE a HURIKÁN. Dosledne splniť a prevádzať agentúrno-operatívne opatrenia v zmysle plánu náčelníka Správy ŠtB pri zabezpečovaní úloh spojených s vyvrcholením V. ČSS 80 v Prahe a XXII. LOH v Moskve.